

T.C.
TÜRKİYE İNSAN HAKLARI VE EŞİTLİK KURUMU
BAŞKANLIĞI
1.DAİRE KARARI

Başvuru Numarası : 2024/1229
Toplantı Tarihi/Sayısı : 11.02.2025/50
Karar Numarası : 2025/51
Başvuran : H.A.
Başvuran Vekili : -
Adres : -
Muhatap Kurum/Kişi : Aksaray T Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu Müdürlüğü
Muhatap Adres : -

I. BAŞVURUNUN KONUSU

1. Başvuranın, bulunduğu ceza infaz kurumunda atölye ve kurslara katılma taleplerinin karşılanmadığı iddiasına ilişkindir.

II. İNCELEME SÜRECİ

2. Başvuran, başvuru dilekçesinde özetle:

a. Kurumda atölye ve kursların açılması ve kendisinin katılım sağlaması için birden çok dilekçe yazdığı halde talebinin karşılanmadığını, yalnızca haftada bir defa spor faaliyetine katılma hakkının tanındığını, ancak sağlık sorunları nedeniyle spor faaliyetine de katılmadığını,

b. Faaliyetlere katılmadığı için dönem değerlendirme puanlarının bu durumdan etkilendiğini iddia etmektedir.

3. Muhatap Aksaray T Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu Müdürlüğünden alınan yazılı görüşte özetle:

a. Başvuranın muhtelif tarihlerde Kuruma yazdığı dilekçelerle yabancı dil kursu, bilgisayar kursu, bağlama kursu ve resim kursu talebinde bulunduğu,

b. Kurumda yabancı dil ve bağlama kurslarının mevcut olmadığı,

c. Bilgisayar kursu talebinin başvuranın terör suçundan hükümlü olması nedeniyle güvenlik gerekçesiyle uygun görülmediği,

ç. Resim kursu ile ilgili farklı koşullardan kursiyerlerin belirlenmesinde terör suçlarından hükümlülerin güvenliğini riske düşürebileceğinden aynı koşulda bulunan ve aynı suç grubu hükümlülerinden kursiyerlerin belirlendiği ve resim eğitiminin temel becerisinin kursiyerlere kazandırılması amaçlanan kursun modül süresi uzun sürdüğünden, iyi hal şartları göz önüne alınarak uygun koşullara göre kursların planlamaya dahil edildiği, ikili protokol kapsamında yükümlülükler dikkate alınarak Milli Eğitim Bakanlığının yürüttüğü kurslarda Kurumdan 12 ve üstü kursiyer sayısı kriterinin talep edildiği, belirtilen tarihlerde başvuranın barındırıldığı koşulda bulunan hükümlülerin iyi halli olmadığı ve resim kursu açısından sadece bir Usta Öğretici tarafından eğitim verildiği, çoklu oda sayısının 72 olduğu ve 104 tekli odanın bulunduğu, bu sebeple başvuranın resim kursu talebinin

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

karşılanamadığı,

d. 2024 eğitim yılı içerisinde açılan resim kursunun başlangıç tarihinin 13/3/2024 olduğu, muhtemel bitiş tarihinin 22/8/2024 olduğu, bir sonraki dönemde yeniden değerlendirme ve talep alınacağı konusunda başvurana bilgi verildiği,

e. 12/2/2024 ve 13/2/2024 tarihlerinde Kurumda görevli vaizlerin dini kurslar ile ilgili bilgi vermek amacıyla koğuş ziyaretinde bulunduğu, ancak başvuran tarafından Manevi Rehberlik Birimine herhangi bir talep dilekçesi verilmediği ifade edilmektedir.

4. Muhatabın yazılı görüşüne karşı başvuran tarafından sunulan yazılı görüşte özetle:

a. Kurumda sadece kendisinin barındırıldığı koğuşta terör suç grubundan hükümlü olan mahpusların olduğu, bu sebeple koğuştaki mahpusların kursa katılması durumunda diğer koğuşlarda bulunan mahpuslarla bir araya gelmesi söz konusu olmayacağından bilgisayar kursu konusunda güvenlik gerekçesi sunulmasının isabetli olmadığı,

b. Yabancı dil ve saz kursunun mevcut olmadığı belirtilmiştir, ancak gerekçesinin sunulmadığı,

c. Resim kursu konusunda iyi hal durumunun ve güvenlik gerekçesinin belirtildiği, ancak barındırıldığı koğuştaki mahpusların iyi halli olduğu ve diğer koğuşlarda barındırılan mahpuslar bu kurstan yararlandığı halde kendi koğuşundaki mahpusların yararlandırılmamasının haksızlık teşkil ettiği ifade edilmektedir.

III. İLGİLİ MEVZUAT

5. Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın "*Kişinin dokunulmazlığı, maddi ve manevi varlığı*" başlıklı 17'nci maddesine göre: "*Herkes, yaşama, maddi ve manevi varlığını koruma ve geliştirme hakkına sahiptir. (...) Kimseye işkence ve eziyet yapılamaz; kimse insan haysiyetiyle bağdaşmayan bir cezaya veya muameleye tabi tutulamaz (...)*"

6. 20/4/2016 tarihli ve 6701 sayılı Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu'nun "*Kurumun görevleri*" başlıklı 9'uncu maddesinin birinci fıkrasının (i) bendinde; özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin ulusal önleme mekanizması kapsamındaki başvurularını incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek Kurumun görev alanları arasında düzenlenmiştir.

7. 6701 sayılı Kanun'un "*Başvurular*" başlıklı 17'nci maddesinin birinci ve sekizinci fıkralarında; özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin Kuruma bizzat başvuru yapabileceği hükme bağlanmıştır.

8. 24/11/2017 tarihli ve 30250 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanununun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik'in "*Ön inceleme yapılması*" başlıklı 48'inci maddesinin birinci fıkrasına göre: "*Kuruma yapılan başvurular, inceleme ve araştırmaya geçilmeden önce ön inceleme tabi tutulur (...)*"

9. Mezkûr Yönetmelik'in "*Karar türleri*" başlıklı 65'inci maddesine göre: "*(1) Kurum, yapılan başvuru veya resen inceleme kapsamında yaptığı inceleme ve araştırma sonucunda incelenemezlik kararı, gerekçeli kabul edilmezlik kararı, gönderme kararı, ihlal kararı, idari yaptırım kararı, uzlaşma kararı, ret kararı ve karar verilmesine yer olmadığına dair karar verir.*"

IV. DEĞERLENDİRME VE GEREKÇE

10. Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumunun amacı; insan onurunu temel alarak insan haklarının korunması ve geliştirilmesi, kişilerin eşit muamele görme hakkının güvence altına alınması, hukuken tanınmış hak ve hürriyetlerden yararlanmada ayrımcılığın önlenmesi ile bu ilkeler doğrultusunda faaliyet göstermek, işkence ve

kötü muameleyle etkin mücadele etmektir.

11. 6701 sayılı Kanun'un 9'uncu maddesinde; insan hakları ihlallerini resen incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek, ayrımcılık yasağı ihlallerini resen veya başvuru üzerine incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek, özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin ulusal önleme mekanizması kapsamındaki başvurularını incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek Kurumun görevleri arasında sayılmıştır.

12. Ceza infaz kurumundaki mahpuslara yönelik aktiviteler (meslek edindirme, eğitim, spor, sohbet gibi) mahkûmların bedensel ve ruhsal sağlıkları için çok önemlidir. Ancak bu tür aktivitelerin her birinin birbirinden bağımsız olarak sağlanmasının, cezaevleri için bir zorunluluk olduğu söylenemez (Anayasa Mahkemesi [AYM], *Turan Günana*, B. No: 2013/3550, 19/11/2014 para. 44).

13. 13/12/2004 tarihli ve 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun'un "*Kültür ve sanat etkinliklerine katılma, ifade özgürlüğü*" başlıklı 60'ıncı maddesine göre: "(1) Ceza infaz kurumlarında, olanaklar elverdiğince, kültürün ve sanatın çeşitli dallarını temsil eden programlar hazırlanır ve hükümlülerin bunlara katılmaları hususundaki usûller düzenlenir. (2) Bu programların temel hedefi, hükümlülerin ifade yeteneklerini geliştirmelerini ve bilgilerini artırmalarını sağlamaktır. (3) Kurumun kültür ve sanat programları, Adalet Bakanlığınca belirlenen esaslara göre kurum en üst amiri tarafından düzenlenir. Bu maksatla Devletin kültür ve sanat işleriyle görevli kuruluşları gerekli yardımları yaparlar. (4) Hükümlülerin ifade özgürlüğü çerçevesinde gerçekleştirebilecekleri yayın etkinlikleri, kurumda çalışma esaslarını düzenleyen hükümlere ve bu husustaki koşullara bağlıdır."

14. 5275 sayılı Kanun'un "*Kütüphane ve kurslardan yararlanma*" başlıklı 88'inci maddesine göre: "*Hükümlü, çalışma saatleri dışında ve belirlenecek düzene göre idarece tertiplenen kurslara katılabilir ve kütüphaneden yararlanabilir. Bu konudaki programlar uzmanların önerileri ve hükümlünün istekleri dikkate alınarak kurum yönetimince belirlenir.*"

15. Adalet Bakanlığı Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğünün 22/1/2007 tarihli ve 45/1 No.lu Ceza İnfaz Kurumlarının Tahsisi, Nakil İşlemleri ve Diğer Hükümler Hakkında Genelgesi'nin "*Ortak Etkinlikler*" başlıklı 3'üncü bölümünün 1'inci maddesine göre: "*Hükümlü ve tutuklular işledikleri suçlara, kurumdaki davranışlarına, ilgi ve yeteneklerine göre gruplandırılarak, güvenlik bakımından tehlike yaratmadığı ölçüde, kendileri için hazırlanmış iyileştirme programları çerçevesinde eğitim, spor, meslek kazandırma ve çalışma ile diğer sosyal ve kültürel faaliyetlere katılırlar. Bu faaliyetler yüksek güvenlikli kurumlar ile diğer kurumların yüksek güvenlikli bölümlerinde on kişiyi aşmayacak gruplar hâlinde yürütülür. Programların süresi ve katılacak hükümlü tutuklu sayısı her programın özelliği, güvenlik koşulları ve kurumun olanakları dikkate alınarak idare ve gözlem kurulunca belirlenir. İyileştirme programlarının amaca aykırı sonuçlar verdiği tespit edilen hükümlü ve tutuklular yönünden bu uygulamaya son verilebilir veya gerekli değişiklikler yapılabilir.*"

16. Başvuranın dilekçesi, muhatap Kurumca gönderilen belgeler ile konuya ilişkin mevzuat hükümleri ve içtihatların incelenmesinden; 5275 sayılı Kanun'da "*olanaklar elverdiğince*" ibaresi kullanılmak suretiyle mahpusların kurslardan yararlanmasının Kurumun olanakları ve güvenlik koşulları dikkate alınarak Kurum tarafından belirlenecek planlamaya göre yapılmasının öngörüldüğü, mahpusların talep ettikleri her bir kurs açısından kendilerine kurs imkanının sağlanmasının mutlak bir hak olarak düzenlenmediği, bu çerçevede somut olaya bakıldığında başvuran çeşitli tarihlerde verdiği dilekçeler ile yabancı dil kursu, bilgisayar kursu, bağlama kursu ve resim kursuna katılma talebinde bulunmuş ise de; muhatap Kurumda yabancı dil ve bağlama kurslarının mevcut olmadığı, bilgisayar kursu talebinin Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğünün 30/05/2022 tarihli ve

... sayılı yazısı gereğince başvuranın terör suçundan hükümlü olması gözetilerek güvenlik gerekçesiyle uygun görülmediği, resim kursuna ilişkin olarak ise Milli Eğitim Bakanlığınca belirlenen asgari kursiyer sayısı, usta öğretici kapasitesi ve kurs takvimi ile mahpusların iyi hal şartları göz önüne alınarak planlama yapıldığından başvuranın bu yöndeki talebi karşılanamamış olmakla birlikte bir sonraki dönemde yeniden değerlendirme ve talep alınacağı konusunda başvurana bilgi verildiği anlaşılmış olup; başvuranın, Kurum olanakları, güvenlik, suç grubu ve benzeri sınırlayıcı etkenler dikkate alınarak başvuruya konu kurslara katılımının sağlanamamış olmasının kötü muamele kapsamında nitelendirilebilecek bir hak ihlali teşkil etmeyeceği değerlendirilmiştir.

17. Sonuç olarak yukarıda açıklanan nedenlerle başvurudaki iddialar kapsamında hak ihlalinin bulunmadığı kanaatine varılmıştır.

V. KARAR

A. Başvuruda KÖTÜ MUAMELE YASAĞININ İHLAL EDİLMEDİĞİNE,

B. Kararın taraflara tebliğine ve KAMUOYUNA DUYURULMASINA,

C. Karara karşı tebliğ tarihinden itibaren 60 gün içerisinde Ankara İdare Mahkemesine başvurulabileceğine,

11/2/2025 tarihinde OY BİRLİĞİYLE karar verildi.

e-imzalıdır

Av. Alişan TIRYAKI
Daire Başkanı

e-imzalıdır

Dilek ERTÜRK
Üye

e-imzalıdır

İsmail AYAZ
Üye

e-imzalıdır

Yunus Emre KARAOSMANOĞLU
Üye

e-imzalıdır

Av. Zennure BER
Üye